DVD

I. HRVATSKI DOBROVOLJNI

VATROGASNI ZBOR

U VARAŽDINU

Čuvarske

i

vidarske vježbe.

Varaždin 1885.

U vlastitoj nakladi.

DVD
1. HRVATSKI DOBROVOLJNI
VATROGASNI ZBOR
U VARAŽDINU

Čuvarske

i vidarske vježbe.

A) Služba čuvara.

Tomu odielu gasilačke čete dužnost je: a) stražu stražiti b) čuvati, što je izbavljeno.

Čuvari koji imadu na znak „na vatru“ odmah polaziti na garište drže stražu ne samo kod izbavljenih iz ognja pokretina nego i na cielom garištu pače i dalje od ovoga, na koliko to zahtieva okolištna potreba.

Oko požara imadu čuvari potrebni za obranu prostor zatvoriti, da zaprieće prilaz ljudem k ognju, koji obično hrpimice dobježe pa stajanjem i vikom prieče radnju gasilačke čete. Prostor se zatvara čuvarskim užetom, koje se podigne kad tko ulazi na garište ili iz njega izlazi; a imadu li prolaziti gasila, spušta se uže na tle. Čuvari odredjuju se na stražu pred kuće, kojim prieti pogibelj od goruće zgrade; zapriečuju na ovih tatbine i snimanje prozora i vrata, te drže red kod požarišta i na cestah i t. d. Čuvari nose sa požarišta pod stražom, na udaljenije sjegurno mjesto, što je izbavljeno; a paze i na to, da nitko neošteti gasila i cievine i t. d. Odredjeni čuvari ostaju na garištu dotle, dok se izbavljene i čuvane pokretnine ne povrate oštećeniku vlastniku ili njegovu zamjeniku a razumieva se dakako da čuvari sa odredjena mjesta ne odu prije nego li to dozvoli zapovjednik.

B) Služba vidara.

Pogibeljna služba vatrogasne čete pouzrokuje često, da je lječnička pomoć od potrebe, i to najvećim dielom odmah na garištu ili vježbalištu.

Vidarskoj je momčadi dužnost da unesrećenomu prvu pomoć pruži, pa se imadu stoga došav na garište odmah pobrinuti, da iznadje prikladno mjesto, kamo će nesretnika za slučaj potrebe smjestiti moći. Na znak „na vatru“ hrli vidarska momčad neposredno na garište, pa se skuplja blizu zapovjednika da u slučaju nesreće bez odvlake na dotično mjesto odaslana bude.

Za ovu službu odredjene stvari, i to nosila i priručna liekarna nalaze se na univerzalnoj spravi, osim toga nosi rojnik uvjeke spremu sa omoti sobom.

a) Obćeniti propisi.

Vidarska momčad ima se najvažnijimi propisi te službe upoznati. a nuždne sprave i ljekarije uvjek u uporabivom stanju uzdržati.

Prigodom svakoga izvršivanja te službe, imade se pristup budi vatrogasne momčadi, budi inih ljudih što više priečiti, pa nastojati da unesrećeni protivnimi savjeti i predlozi nastrada.

Vidarska momčad imade se kaniti svakoga izražaja, budi riečmi budi ponašanjem svojim, kojim se bi položaj nastradalog pogoršati mogao.

Mirna razboritost, — brza, nu u ničem neprenagla radinost, osobito se preporuča vidarskoj momčadi.

b) Posebni propisi.

1. Omama (nesvjestica).

Omamljeni imade se odmah na svježi zrak odnjeti, a leži li u sobi, treba otvoriti vrata i prozor. Glavom neka leži povišeno, a tielom vodoravno. Na to mu se skine odielo, koje ga steže, pa se otvore svi gumbi. Lice i prsa škrope se hladnom vodom.

Pod nos mu se stave jaka vonjala, ocat, kolonjska voda, luk, špirit ili salmiak (bočica br. 1) a dodje li do svjesti, daje mu se svakih 5 časovah 15 — 20 Hoffmanovih kapljicah (bočica br. 2) budi na komadu šećera, budi u žlici vode.

Neosvjesti li se omamljeni uslied toga postupka, pokuša se umjetnim disanjem, da se omamljeni spasi.

Umjetno disanje sastoji u tom, da se obima dlanovima prsa izmjenice stišću i popuste; kad tisak popusti, to se prsa uslied elastičnosti svoje opet razšire. Dobro će biti, bude li u pomoć još jedan pomagač, koji sa strane prsa s doljnjega kraja obujmi i stišće. Stiskati treba redovito po taktu, 16 — 20 puta u minuti, pa se taj postupak najmanje 20 — 30 minutah nastaviti mora.

Prije nego se tim umjetnim disanjem počne, treba pogledati, nije li jezik nesretniku u grlo pao a tim zapriečio disanje, u kojem slučaju se jezik prstima dohvatiti i rubcem ili žlicom držati mora.

2. Natuč (kontuzija).

Natuč, nastali udarcem ili inim načinom, ovije se hladnim oblogom, priredjenim iz 1 litre vode u koju se 1 žlica arnike (boćica br. 3) ili željezna kvasina (bočica br. 4) ulije.

3. *Krvarenje.*

Ponajprije izpere se rana dobro čistom vodom, pa se zavije spužvom ili pamukom omočenim hladnom vodom. Nezaustavi li se time krv, ovije se rana pamukom omočenim u željezni soličac (bočica br. 5). Stane li krv sasma, sbliže se po mogućnosti rubovi rane pa se ova obloži pamukom, u karbolno ulje (bočica br. 6) namočenim i zaliepi crnim englezkim melemom. Prije nego što se zaliepi, treba krajeve rane po mogućnosti osušiti i sve lasi odstraniti, pošto se inače melem prihvatio nebi. Ranjeni dio tiela imade se po mogućnosti u takov položaj staviti, da se rana neraztegne.

Ako je ranjeni gubitkom krvi odviše obnemogao, može mu se podati čašica vina ili rakije. U nijednom drugom slučaju nesmije se ranjenomu dozvoliti žestoka pića, vino, pivo, rakija, ili inoga što, dapače se kod većih ozledah ozliedjenomu do došaštja liečnika niti budi kakova hrana dati neimade.

Kod krvarenja iz nosa dobro je u nos povlačiti vode, ili mrzlimi oblogi oviti nos i čelo.

Bacanje krvi uz kašalj ili bez njega iziskuje mrzle obloge na prsa i želudac.

4. *Prelom kosti.*

Prelomi li se ruka ili noga, stavi se prelomljeno udo u mirni položaj, obavije pamukom, vattom, kudeljom, travom ili sienom, a obaviv ga tako, privinu se uzanj dvije ili tri udlage (Schienen). Ako je prelomljena ruka, priveže se ona iza toga trokutnim rubcem oko vrata na prsa. Ako je prelomljena jedna noga, priveže se ona na zdravu, a jesu li obe prelomljene, privežu se uz dasku, te se čeka dok dodje prizvana liečnička pomoć, kao i kod svih ovećih krvarenjah.

5. *Ožegline ili opaljene rane.*

Mjehuri, nastali ožeglinom, imadu se probosti iglom, na dnu, nu mora se paziti, da se koža neraztrgne. Omanje ožegline namažu se kolodiumom (bočica br. 7), oveće ožegline smjesom iz lanenog ulja i Salycilne kiseline, (bočica br. 8) pa se oviju pamukom.

Ožegline nastale lučbeninami izperu se prije čistom vodom, osuše se, pa iza toga oviju krpom namazanom maslacom, maslom ili uljem, i zavežu. U sili dovoljan je taj postupak i kod ožegljinah nastalih vatrom.

Nemože se nikako preporučiti, da se ožegline nastale vatrom lieče hladnom vodom.

Kod svake težke ozlede imade se svakako odmah liečnik dozvati.

DVD
I. HRVATSKI DOBROVOLJNI
VATROGASNI ZBOR
U VARAŽDINU